

ומה עשה לכם ה' המוציא לך מים מצור^ה שיאמר לעבדו, אם תבוא ותבקש ממני כל החלמיש היינו שנעשו מעינות תחת עקביהם כמו שנעשה לר"ח ב"ד כנ"ל ודפח"ת. (שמעתי מפיו וצ"ל).

ולעבדו בכל לבבם. אמרו חז"ל איזו עבודה^ה היא בלב הוי אומר זו תפילה (ספרי, תענית ב') וצריך להבין מדוע נקרא התפילה עבודה שבלב, ולפי פשוטו הוא שצריך להתפלל בכל לבו.

ופי' רבינו ז"ל בשם אביו הגאון זצ"ל ע"ז האופן, דהנה נראה העבד אצל אדוניו ניכר עבדותו על ב' אופנים היינו, הא' ניכר מה שהוא עושה מלאכת הבעל הבית, ועוד אופן, ב' ניכר עבדותו מה שהוא מצטריך אל הבעה"ב בכל צרכיו, היינו שגם אפילו אם יהי' הדין, דיכול הבעה"ב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך אבל מצד הרחמנות והיושר צריך ליתן לו לחם לאכול ובגד ללבוש, וא"כ גם בזה מה שהוא מבקש צרכיו מאדוניו ניכר עבדותו, אבל הוא עבדות מקובלת ובפרט ברב כזה,

ראה

השי"ת לעשות תורה ומעש"ט, וזהו פי' אשר תשמעו.

והקללה אם לא תשמעו וכו', ללכת

אחרי אל' אחרים. פי' היינו

אם לא תשמעו תהי' התחלת היצה"ר להסיתכם ללכת אחרי אלהים אחרים, היינו לעבוד ע"ז כי ידע מרע"ה כי יצרא דע"ז

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה. פירש שעל מנת כן אתם

עוברים את הירדן, על מנת שתקבלו עליכם היום המצוה הזו שתתנו את הברכה והקללה על הר גריזים והר עיבל כמבואר בפ' כי תבוא.

את הברכה אשר תשמעו. פי' שיהיו הברכות האלה לסייע אתכם לעבודת